

Vraag:

De laatste tien jaar is er veel aandacht voor de mens met dementie en er is ongelooflijk veel fijnzinnig maatwerk in de omgang met degene met dementie met name in kleinschalige woonvoorzieningen. Kun je aangeven waar er nog verbeteringen aan te geven zijn als je schouwt naar de wijze van omgang?

Antwoord Marieke de Vrij.

Het programma dat aan mensen met dementie aangeboden wordt moet rekening houden met de vrije keuze om al of niet deel te nemen. Iets aanprijzen omdat anderen dat ook leuk vinden of dat er meerdere mensen aan deelnemen werkt niet goed. Te vaak denken verzorgenden dat ze het goed doen als ze veel activiteiten aanbieden. Het is zelfbevestiging met het idee dat te laten zien hoe goed ze het doen.

Waar de mensen evenwel normaal gesproken baat bij hebben is het zijn met elkaar of het zitten naast elkaar en wat staren en indien mogelijk zoveel mogelijk buiten zijn, natuurlijke geluiden opnemen of zaken waarnemen die prettig zijn als herinneringen van ooit tevoren. Oude films tonen en oude producten zien, hetgeen tot herkenning kan leiden en herinneringen kan losmaken: dit kan niet alleen mooie herinneringen brengen maar ook pijnlijke; het is dan aan jouw sensitiviteit om dat op te merken en te zorgen voor verzachting.

Wegduwen van hetgeen er speelt is nooit een oplossing.

De kunst is dat wat je aan verzachting biedt.

Iemand dwangmatig uit een herinneringsproces halen dat om een oplossing vraagt, is af te raden, geef liefde en breng verzachting aan.

Geef ruimte en rust en kijk wat een mens prettig vindt. Misschien vindt iemand het wel heel fijn om even een kwartier lang je hand vast te houden terwijl de nare herinneringen door degene heen trekt, zodat iemand zich niet alleen voelt. Zoek daarin.

De ruimte die in het spreken van de mens met dementie ontstaat wordt vaak direct opgevuld met aanvullingen van de omstanders en kan ervoor zorgen dat zij steeds minder kiezen om wat er in hen omgaat te delen. Juist het spreken over wat er in hen omgaat is zo belangwekkend omdat ze spreken in een beeldtaal die verwijst naar iets

waarvan jij vaak geen weet hebt. Als je contact kunt maken met hun beeldspraak en met de symbolen die daarin verborgen liggen of met hetgeen ze almaar blijven herhalen, dan krijg je zicht op het veld dat ze verborgen hebben gehouden.

Ik moet denken aan een vrouw die heel lang gedacht heeft dat haar man vreemdging en dat nooit met iemand gedeeld heeft. In haar proces van dementie kwam het er alsmaar uit. Of iemand die in zijn jeugd te maken heeft gehad met incest en dat nooit gedeeld heeft. Tijdens het proces van dementie van diegene wordt dan eindelijk ontbloot wat ongenoemd bleef en toch zoveel ruimte heeft ingenomen.

Het proces van dementie is dan uiteindelijk bevrijdend omdat de nare ervaring naar buiten gebracht kan worden. Dus ga er niet vanuit dat iemand hallucineert of psychotisch is en wijs de beeldtaal niet af. Corrigeer het niet, ga erin mee en laat het zijn.